

Les característiques de la personalitat dels instructors d'esquí

The Personality Characteristics of Ski Instructors

CARMEN JUAN-LLAMAS

Universidad Camilo José Cela (Espanya)

Autora per a la correspondència

Carmen Juan-Llamas

carmenjuanllamas@gmail.com

Resum

Aquest article té com a objectiu comprovar l'existència de singularitats en les característiques de la personalitat dels instructors d'esquí. Per a això comptarem amb dos grups experimentals compostos pel total de subjectes que van aconseguir la titulació de nivell I d'instructors d'esquí en la promoció 2010-2011 de l'Escola Espanyola d'Esquí (EEE) a Candanchú (Osca). Per mesurar aquestes característiques, es va utilitzar el Qüestionari de Personalitat EPI-A. Es van trobar diferències significatives en 4 dels 5 trets de personalitat estudiats –extraversió, sinceritat, impulsivitat i sociabilitat–, i és la característica neuroticisme l'única en la qual no s'ha trobat aquesta desigualtat. Finalment, s'ha contrastat aquest estudi amb altres amb la idea de verificar l'existència d'un perfil concret de personalitat dels instructors d'esquí.

Paraules clau: esquí, instructor, trets, personalitat, psicologia

Abstract

The Personality Characteristics of Ski Instructors

This paper examines the existence of unique features in the personality characteristics of ski instructors. There were two experimental groups consisting of the total number of people who achieved Level I ski instructor certification in the class of 2010-2011 at the Spanish Ski School (SSS) in Candanchú (Huesca). To measure these characteristics we used the EPI-A Personality Questionnaire. Significant differences were found in 4 of the 5 personality traits studied, namely extraversion, openness, impulsivity and sociability, with neuroticism being the only feature in which no such inequality was found. Finally, this study was compared with others to check for the existence of a particular personality profile of ski instructors.

Keywords: *ski, instructor, traits, personality, psychology*

Introducció

L'esquí és un dels esports d'hivern més importants i que té més contacte amb la natura. Això, unit a la cada vegada major accessibilitat econòmica dels seus practicants, fa que avui en dia sigui un dels esports de major auge en qualsevol de les seves modalitats. És un esport que barreja les sensacions d'eufòria amb el control del risc real, i els seus objectius, entre d'altres, són: diversió, adaptació i joc amb la natura en una "relació equilibrada amb l'ús constructiu del temps lliure i de la promoció de la salut, ja que redueix l'ansietat, té un efecte analgèsic i suscita eufòria" (Bakker, 1993; Grossman & Sutton, 1985, citats en Parra, 2001).

L'esquí va fer la seva aparició al nostre país poc abans de 1910. Les escasses persones que el practicaven

eren membres dels clubs de muntanya que començaven a sorgir en aquella època (Cerro, 2006). El 1941 es funda la Federació Espanyola d'Esquí (FEDE), que s'independitza de la Federació de Muntanya, de la qual havia format part des de 1930. Aquesta separació va ser una important fita en la història de l'esquí espanyol, ja que va començar a experimentar-se un notable creixement d'aquest esport, tant en el nombre de practicants com en el nivell tècnic. En anys posteriors, un grup d'aficionats de l'Escola Militar de Muntanya de Jaca organitza l'Escola d'Esquí de Candanchú, i aquesta fa una importantíssima difusió d'aquest esport (Cerro, 2006; Martí, 2010).

La Reial Federació Espanyola d'Esports d'Hivern¹ comprèn les modalitats següents: esquí alpí, esquí de fons, biatló, esquí artístic, surf de neu,

¹ Recuperat de <http://www.rfedi.es>.

trineus amb gossos i esquí de telemarc. Però en aquest estudi l'interès s'enfoca cap a l'esquí alpi i el surf de neu.

Cap a l'any 1850, el noruec Sondre Norheim crea la tècnica del telemarc i, d'aquesta manera, l'esquí passa de ser un mitjà de subsistència a constituir una activitat esportiva. Avui en dia, l'esquí alpi ha passat davant de la tècnica del telemarc. La seva principal diferència és la fixació del taló de l'esquiador a l'esquí, innovació introduïda per esquiadors dels Alps, i d'aquí el nom d'esquí alpi (Román, 2008).

El surf de neu es desenvolupa durant els anys 60 als Estats Units com una altra alternativa dins els esports d'hivern. Durant la dècada dels 70, surfistes de les onades del mar en propaguen l'interès, i el 1980 s'estén per tots els països, amb una gran acollida entre els joves. Aquesta activitat es converteix en esport olímpic d'hivern el 1998.²

Aquest estudi pretén demostrar que els trets de la personalitat dels instructors d'esports de neu tenen característiques específiques derivades del component de risc que implica aquest tipus d'activitats i que els diferencia de la resta de la població.

Els subjectes participants en aquesta investigació són estudiants de l'Escola Espanyola d'Esquí de Candanchú, la institució amb més història d'Espanya.

Amb la idea d'aprofundir en les característiques de la personalitat, necessitarem establir i definir alguns termes. Per a Aiken (1996), la personalitat és una "combinació d'habilitats mentals, interessos, actituds, temperament i altres diferències individuals en pensaments, sentiments i comportament".

Els estudis fets sobre la personalitat dels esportistes des de l'àmbit de la psicologia de l'esport no han aportat resultats fructífers a causa de la seva falta de sistematització (Gill, 1986; Silva & Weinberg, 1984, citats en Gomà & Puyanè, 1991). No obstant això, els que s'han dut a terme des de la concepció de la psicologia de la personalitat han obtingut resultats més esperançadors (Eysenck, Níias, & Cox, 1982).

Un estudi relatiu a les característiques dels instructors d'esquí va ser el fet per Austin (1982). Els 118 instructors sobre els quals es va fer la investigació diferien significativament en 17 de les 20 escales que componen el Personality Research Form (PRF).

La investigació de Kajtna, Tusak, Baric i Burnilk (2004) estudia les dimensions de la personalitat comparant els resultats dels esportistes "d'alt risc" amb la resta d'esportistes i amb els no esportistes i demostra que els esportistes "extrems" i "no extrems" obtenen majors puntuacions en energia, responsabilitat, estabilitat emocional i extraversió que els no esportistes. Aquests autors no consideren l'esquí com un esport de risc, per la qual cosa els grups experimentals del nostre estudi estarien en el segon grup.

Gomà i Puyanè (1991) comparen la personalitat dels alpinistes amb altres grups les ocupacions dels quals estan relacionades amb la muntanya. En la seva investigació, aquestes activitats són l'escalada i l'esquí de muntanya. Aquests autors sostenen que hi ha un perfil concret de personalitat per a ambdós grups de subjectes i sí que consideren l'esquí com una activitat arriscada.

L'objectiu d'aquest article és definir els trets de la personalitat dels instructors d'esquí, surf de neu i esquí de fons.

Metodologia

Hipòtesi

En aquest estudi anomenarem hipòtesi nul·la la igualtat entre mitjanes de dues variables de la personalitat. Si $p < 0,05$, es rebutja aquesta hipòtesi i això suposa que hi ha diferències significatives en aquestes característiques. Al contrari, si $p > 0,05$ no hi ha diferències i s'ha d'acceptar la hipòtesi nul·la d'igualtat entre mitjanes.

Subjectes

Els grups experimentals d'instructors d'esquí es corresponen amb la promoció de titulats de nivell I del 2010-2011 a l'Escola Espanyola d'Esquí de Candanchú (EEE). Aquest estudi pretenia esbrinar si hi havia diferències de trets de personalitat entre les distintes modalitats d'instructors d'esquí alpi, de fons i surf de neu, que són les disciplines que ofereix aquesta escola, però a causa de la inexistència d'un grup d'esquí de fons durant el curs 2010-2011, no hem pogut fer aquesta triple comparació. També

² Recuperat de <http://www.rfedi.es/contenidos/default.aspx?FolderID=36&IdNode=36>

es pot observar l'escàs nombre d'alumnes de surf de neu. Segons M. G. O.,³ responsable actual d'aquests cursos i primera dona demostradora de l'EEE en el seu inici, la inexistència del grup d'esquí de fons i la poca aflluència en el grup de surf de neu es deuen a les poques sortides professionals d'ambdues especialitats, ja que són pocs els practicants de surf de neu o d'esquí de fons que aprenen o perfeccionen la seva tècnica amb l'ajuda d'un instructor. De fet, assegura que alguns dels instructors d'esquí alpí del present curs es van formar en anys anteriors com a instructors de surf de neu. La mostra utilitzada correspon al total de l'alumnat que ha obtingut la titulació de tècnic de nivell I en aquesta promoció.

En els grups experimentals observem les característiques següents:

- En el grup de 35 instructors d'esquí alpí només hi ha 8 dones. L'edat mitjana dels 27 homes és de $25,6 \pm 11,4$ i el seu nivell mitjà d'estudis equival a l'antic BUP o FP o als actuals cicles formatius⁴ de grau mitjà. L'edat mitjana de les 8 dones és de $31,4 \pm 12,6$ i el seu nivell mitjà d'estudis equival a l'antic COU o als actuals batxillerats o cicles formatius de grau superior.
- En el grup de 8 persones de surf de neu només hi ha homes. L'edat mitjana és de $29,8 \pm 11,2$ i el seu nivell mitjà d'estudis també equival a l'antic BUP o FP o als actuals cicles formatius de grau mitjà.

El grup de control està format per 33.000 subjectes, agrupats sota el nom de "població general", les dades del qual han estat preses de l'adaptació a l'espanyol de l'estudi fet per Eysenck i Eysenck (1998), ja que s'ha considerat que una mostra tan gran pot ser representativa dels trets de personalitat de tota la població espanyola.

Instruments

El full de càlcul emprat per a l'anàlisi de les dades obtingudes ha estat Excel. Amb aquest s'obtenen fàcilment dades estadístiques i mesures que resumeixen i caracteritzen una o més variables conjuntament. Per a

això s'han creat taules en què es recullen i organitzen les dades dels instructors i, sobre aquests, s'han fet els càlculs pertinents per obtenir les diverses mesures (mitjana, desviació típica i coeficients de correlació) que s'empraran en la tècnica que s'ha considerat més convenient per a aquesta investigació, la prova *t* de Student.

Les característiques de la personalitat dels instructors d'esquí s'han mesurat amb l'adaptació al nostre idioma del qüestionari de personalitat EPQ-A d'Eysenck i Eysenck feta el 1998. La ràpida extensió de la seva aplicabilitat al nostre país està demostrant la seva validesa com a instrument psicomètric en els estudis en què els trets de la personalitat són variables importants. S'ha utilitzat en aplicacions industrials, per a l'orientació i consell escolar, com a diagnòstic clínic i en aplicacions experimentals.

Variables

Com esmenten Eysenck i Eysenck (1998), coincidint amb Allport (1937), citat a Johnson (1997), hi ha dos tipus de trets en la personalitat: els externs, que poden ser observats directament (trets de comportament) i ser descrits com a característiques fenotípiques, i els interns (trets emocionals i cognitius), que també poden ser descrits com a trets genotípics. L'instrument EPI-A es refereix a la personalitat en el seu aspecte fenotípic. A continuació passem a descriure les variables que apareixen en aquest qüestionari:

Neuroticisme - Estabilitat

Una puntuació elevada indica labilitat emocional i hiperactivitat; són subjectes que tendeixen a ser hipersensibles, que es queixen de desajustaments difusos i manifesten preocupació, ansietat i depressió. Però un subjecte pot molt bé obtenir una puntuació alta en aquesta escala i adaptar-se de manera adequada al treball, a la societat, a la vida sexual i a la família. Una puntuació baixa assenyala una major estabilitat emocional.

Extraversió

Una puntuació alta indica una major extraversió social del subjecte; són persones que tendeixen a ser expansives, impulsives i no inhibides, a qui agraden

³ L'entrevista a M. G. O. es va fer el 6 de febrer de 2011 a l'estació de Candanchú (Osca). Es preserva l'anonimat.

⁴ Per cursar un cicle formatiu de grau mitjà, s'ha d'haver superat l'ESO, i per accedir a un cicle formatiu de grau superior, és imprescindible el títol de batxillerat.

els contactes socials i les activitats de grup. En general, cerca emocions fortes, s'arrisca, fa projectes, li agrada el canvi, és despreocupat, poc exigent i optimista.

Sinceritat

Una puntuació alta indica major autenticitat en el subjecte en contestar al qüestionari. Una puntuació baixa no assenyala una persona mentidera o insincera, però pot invalidar, en casos extrems, els resultats d'aquest qüestionari. Les puntuacions menors de 3 o 4 punts són útils per identificar els subjectes que tendeixen a respondre les preguntes en un sentit desitjable, per la qual cosa caldria considerar amb bastant escepticisme les puntuacions obtingudes en neuroticisme i extraversió.

Impulsivitat i sociabilitat

Els subjectes impulsius actuen sense pensar i són incapaçs de preveure les conseqüències de la seva conducta, al contrari que els subjectes amb baixes puntuacions en impulsivitat, que són més responsables i actuen d'una manera més racional.

Als subjectes sociables els agrada relacionar-se amb els altres. Les persones arribem a ser sociables a través de la societat i la cultura, aprenent a modelar-nos a nosaltres mateixos amb el llenguatge, els coneixements, els costums i les formes de comportament que es comencen a imitar i assimilar des dels primers mesos de vida.

Aquestes dues variables de la personalitat no han de ser necessàriament elevades quan ho sigui l'ex-

traversió, perquè podria ocórrer que una d'elles descendís a nivells mitjans. Ambdues disminueixen amb l'edat, però la primera té un lleuger creixement al final de l'adolescència.

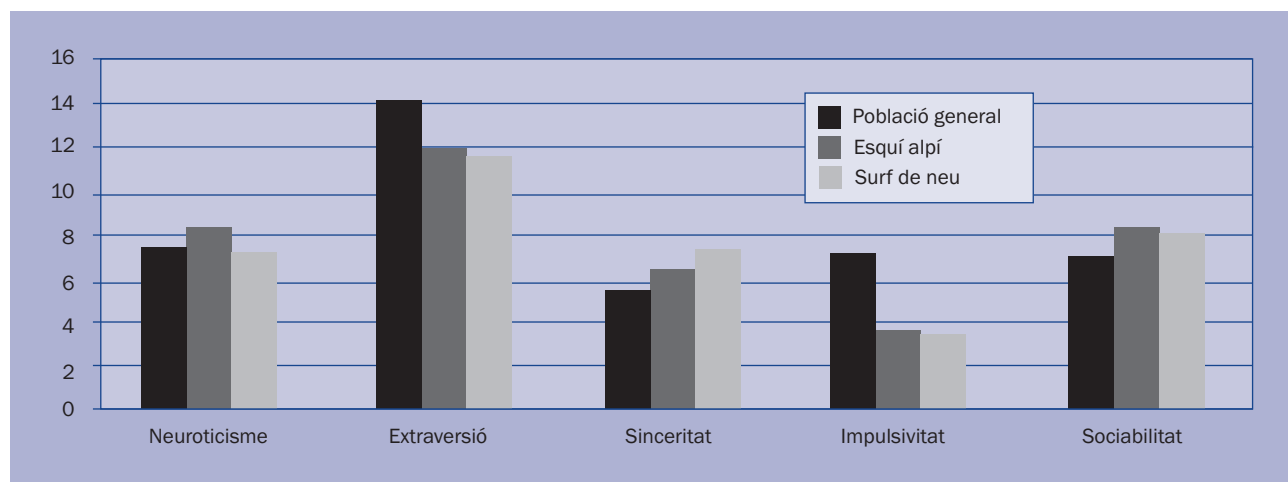
Procediment

El qüestionari EPI-A d'Eysenck i Eysenck (1998) va ser administrat als subjectes en una de les seves assignatures finals del curs d'instructor d'esquí, concretament en l'assignatura d'Història de l'Esquí. Se'ls va demanar la participació en aquest estudi informant-los de la finalitat de la investigació, sol·licitant-los la major sinceritat a l'hora d'omplir el qüestionari, atès que les seves dades serien tractades de manera totalment anònima. Les úniques especificacions que se'ls demanaven eren l'edat, el sexe i el nivell d'estudis. Al començament es van llegir les instruccions del qüestionari per aclarir els possibles dubtes.

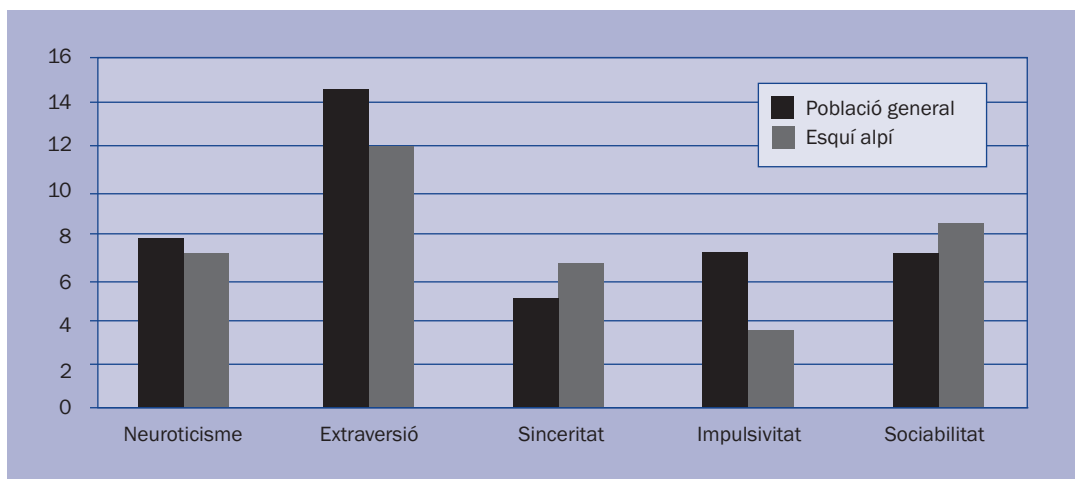
Les dades van ser analitzades per controlar les respostes en blanc o nul·les, i es van excloure de la mostra els subjectes amb més del 10 % d'omissions.

Resultats

El qüestionari EPI-A d'Eysenck i Eysenck (1998) es va aplicar de manera col·lectiva sobre més de 33.000 subjectes espanyols (de 34 províncies). Els seus resultats es van classificar per sexe, com es mostra en les figures 1 i 2.

Figura 1. Comparativa entre homes de la població general, d'esquí alpí i de surf de neu

Figura 2. Comparativa entre dones de la població general i d'esquí alpí

	Valor màxim	Grups de control		Grups experimentals		
		Mitjana homes adults grup general	Mitjana dones adultes grup general	Mitjana homes adults esquí alpí	Mitjana dones adultes esquí alpí	Mitjana homes adults surf de neu
Neuroticisme	24	7,46	7,83	8,41	7,13	7,25
Extraversió	24	14,18	14,52	12,00	12,10	11,60
Sinceritat	9	5,58	5,08	6,40	6,63	7,38
Impulsivitat	11	7,13	7,21	3,70	3,63	3,50
Sociabilitat	13	7,06	7,10	8,41	8,50	8,13

Taula 1. Mitjanes en l'escala EPI-A dels grups experimentals i dels grups de control

Aquesta classificació ens ha permès l'elaboració de la *taula 1*, on es pot observar el següent:

- La variable neuroticisme és similar en els 5 grups, i es pot deduir que tots els grups del present estudi són bastant estables emocionalment, ja que les seves mitjanes respecte a la màxima puntuació, que és 24, són molt baixes.
- La variable extraversió és més baixa en els 2 grups experimentals en comparació amb el grup de població general.
- La variable sinceritat és més alta en els 2 grups experimentals, i això vol dir que el grup de població general tendeix a donar respostes en sentit desitjable en major grau.
- La variable impulsivitat és bastant més baixa en els 2 grups experimentals. Aquesta baixa valoració pot significar que els instructors d'esquí, encara que practiquen activitats més arriscades que la població general, mesuren més les conseqüències de les seves conductes i actuen d'una manera més racional.

- La variable sociabilitat és més alta en els 2 grups experimentals. Aquests grups haurien de tenir major facilitat a l'hora de relacionar-se amb els altres, per ser una característica necessària en el seu treball.

La *taula 2* és la dels valors crítics resultants d'aplicar la prova *t* de Student per a una mostra. Com ja hem esmentat, si aquests valors són menors de 0,05, hi haurà diferències significatives.

	Homes esquí alpí	Homes surf de neu	Dones esquí alpí
Neuroticisme	0,1933	0,7670	0,5948
Extraversió	0,0008*	0,0018*	0,0087*
Sinceritat	0,0086*	0,0001*	0,0119*
Impulsivitat	0,0000*	0,0000*	0,0003*
Sociabilitat	0,0021*	0,0900	0,0199*

* $p < 0,05$.

Taula 2. Nivells de significació d'aquests grups respecte de la població general

Es pot observar que els homes i les dones d'esquí alpi difereixen significativament en 4 de les 5 característiques estudiades en comparació amb el grup de població general, mentre que els homes de surf de neu o fan en 3 de les 5, si bé el tret de personalitat sociabilitat també està ben a prop d'aconseguir el valor de significació.

També es va aplicar la prova *t* de Student per a dues mostres amb la idea de comparar els trets de personalitat dels instructors d'esquí alpi i els de surf de neu, però no es van obtenir diferències significatives en cap de les característiques que estudia aquest qüestionari.

Queda demostrat que els grups experimentals considerats es diferencien de la població general en 4 dels 5 trets estudiats en el qüestionari EPI-A: extraversió, sinceritat, impulsivitat i sociabilitat.

Discussió

En la introducció s'han esmentat els estudis relacionats amb aquesta matèria. Austin (1982) va estudiar la personalitat dels esportistes d'alt risc en comparació amb la resta d'esportistes i els no esportistes; Kajtna et al. (2004) van investigar la personalitat dels instructors d'esquí d'EUA; Gomà i Puyanè (1991) van comparar la personalitat d'alpinistes amb la d'escaladors i esquiadors. Analitzem les conclusions de tots aquests articles i, posteriorment, les comparem amb les obtingudes en aquest estudi.

La primera diferència que s'observa en aquests estudis és la consideració de l'esquí com un esport d'alt risc:

Segons Breivik (1995), esport d'alt risc és “qualsevol esport en què la persona que practica ha d'acceptar la possibilitat de lesions greus o la mort com a part inherent de l'activitat”.

En l'estudi de Kajtna et al. (2004), l'esquí no es considera com un esport d'alt risc i, per decidir-ho, es basen en nombrosos estudis (Breivik, 1995; Campbell, Tyrrell, & Cíngaro, 1993; Chirivella & Martínez, 1994; Cogan & Brown, 1999; Cronin, 1991; Gomà & Freixanet, 1991; Jack & Ronan, 1998; Kerr, 1991; Rossi & Cereatti, 1993; Wagner & Houlihan, 1994; Zarevski et al., 1998, citats en Kajtna et al., 2004). No obstant això, en la investigació portada a terme per Gomà i Puyanè (1991) sí que és considerat esport d'alt risc. Un dels seus arguments és que “la Federació Espanyola de Muntanyisme, que reuneix tres categories d'esports, a saber, l'alpinisme, l'escalada i l'esquí de muntanya, té el major índex

de defuncions (15 % el 1988) entre els seus accidentats” (Mutualitat General Esportiva, 1988; Federació Espanyola de Muntanyisme, 1989).

Si unim la definició de Breivik (1995) amb aquesta última ressenya de Gomà i Puyanè (1991), bé podem concloure que l'esquí sí que és un esport de risc o, almenys, una activitat arriscada.

L'article d'Austin (1982) estudia les característiques de 118 instructors d'esquí nord-americans amb edats compreses entre 16 i 62 anys i una mitjana de 28,4 anys. La majoria d'ells són instructors com a primera ocupació. En general, el grup tenia un bon nivell educatiu. El 93 % havia estudiat en algun centre universitari i el 56 % era llicenciat o titulat universitari superior. El qüestionari emprat en aquest estudi és el PRF (Personality Research Form), que consta de 20 escales de personalitat. Es va concloure que un instructor d'esquí difereix en 17 escales de la resta de persones. Les puntuacions que més van sobresortir són les orientades cap a l'èxit i cap al rendiment, amb disposició a treballar llargues hores i a aconseguir metes marcades. Aquestes puntuacions elevades suggereixen que tenen qualitats de lideratge, com la convicció en les seves idees, la capacitat de control i la influència i persuasió sobre els altres. Destaquen les altes valoracions en les escales d'autonomia i les baixes en reconeixement social. A més a més, tenen un nivell d'agressió baix acompanyat d'habilitats socials altes. Baixes puntuacions en l'escala d'evitació del dany físic, que eren d'esperar, i puntuacions extremadament elevades en l'escala de sensibilitat suggereixen que els instructors estan especialment ben adaptats a les experiències sensitives, són perceptius i es relacionen bé amb els altres.

En el nostre estudi, els 43 instructors que formen part de la mostra tenen edats compreses entre 17 i 44 anys i una mitjana de 28,9 anys. La majoria té un nivell mitjà d'estudis, que equival a l'antic BUP o COU, o a l'actual batxillerat o cicles formatius de grau mitjà o superior. Només el 16,3 % havia estudiat en algun centre universitari i el 7 % era llicenciat. Una altra particularitat del grup experimental del present estudi és que només el 18,6 % són dones. Hi ha coincidències amb la nostra investigació en la variable sociabilitat ja que, com es pot observar en la *taula 2*, reflecteixen diferències significatives en aquest tret respecte a la població general. Després, en ambdós articles els instructors d'esquí tenen major facilitat a l'hora de relacionar-se amb els altres.

Una altra semblança que es pot observar és en la variable impulsivitat. En aquesta es mostren les majors diferències significatives de tota la taula i per tant el grup experimental és poc impulsiu. Per això, ambdós estudis coincideixen que són subjectes amb una major capacitat de control que tendeixen a actuar de manera més racional que la resta de persones. L'afirmació que tenen una major convicció en les seves idees també podem relacionar-la amb la nostra escala de sinceritat, per la qual cosa tendeixen a donar menys respostes en sentit desitjable. Les seves altes puntuacions orientades cap a l'èxit i l'autonomia i les seves baixes puntuacions en reconeixement social les podem relacionar amb la variable extraversió, ja que els nostres subjectes són menys extravertits que els subjectes de la població general. Potser els instructors d'esquí tenen altes habilitats socials, però els importen més els seus èxits personals que aconseguir l'aprovació dels altres.

Kajtna et al. (2004) van investigar les dimensions de la personalitat per comparar els resultats dels esportistes d'alt risc amb la resta d'esportistes i amb els no esportistes. Les variables que es van estudiar van ser energia (referida a dinamisme en les activitats i capacitat per ser un líder i influir en altres), acceptabilitat (capacitat de comprendre i ajudar als altres), responsabilitat, extraversió (referida a la creativitat, l'originalitat, la curiositat, la cultura, la intel·ligència i l'obertura a les novetats) i estabilitat emocional. En aquest estudi, el grup experimental estaria dins el d'esportistes que no practiquen activitats d'alt risc. Es van trobar diferències significatives en 4 de les 5 característiques dels esportistes respecte als no esportistes: energia, responsabilitat, estabilitat emocional i extraversió. Les diferències en acceptabilitat no són significatives. En la variable estabilitat emocional, els no esportistes es descriuen com a subjectes inestables, impacients, tensos i insatsfets, ja que sucumbeixen a l'estrès amb major facilitat; en responsabilitat, els esportistes són capaços de mantenir un bon control en impulsos que serien socialment inacceptables i, en extraversió, els majors valors són els dels esportistes sobre els esportistes d'alt risc i els no esportistes, ja que són més creatius, originals, tenen major curiositat i estan més oberts a novetats. La variable estabilitat emocional es correspon amb la variable neuroticisme d'aquest estudi. Els nivells de significació d'aquest tret són majors que 0,05, com s'observa en la *taula 2*, pel que és l'única de les característiques del nostre estudi que no va tenir diferències significatives respecte a la població general. Aquest article no coincideix amb l'elaborat per Kajtna et

al. (2004) pel que fa a aquest punt, i això es podria associar a l'alta estabilitat emocional de la mostra que conforma la població general d'aquest estudi. Ambdues investigacions coincideixen en la variable responsabilitat, que es relaciona amb les variables impulsivitat i sinceritat del nostre estudi. En la *taula 2* podem observar que els nivells de significació d'aquests dos trets són menors que 0,05, per la qual cosa concloem que els instructors d'esquí són significativament menys impulsius que la població general, ja que tenen major capacitat a l'hora de mantenir el control, mesurar els resultats de la seva conducta i ser més judiciosos en les seves actuacions.

La major diferència d'aquest article respecte al nostre es troba en la variable extraversió, ja que els nostres esquiadors no tenen major puntuació que el grup de control pres com a referència. L'estudi de Gomà i Puyanè (1991) sosté que hi ha anàlisis factorials i estudis correlacionals que mostren que els subjectes amb puntuacions elevades en impulsivitat també puntuen alt en extraversió. Com que la puntuació de la variable impulsivitat del nostre grup experimental va ser molt baixa, aquesta pot ser una explicació de la baixa puntuació en la variable extraversió.

Gomà i Puyanè (1991) arriben a la conclusió que hi ha un perfil de personalitat dels subjectes que practiquen "activitats o esports normatius" amb un índex elevat de risc físic que comparteixen les característiques següents: extraversió, estabilitat emocional, poca impulsivitat, conformitat amb les normes socials i recerca de perill i d'experiències utilitzant mitjans normatius. Aquest estudi és coincident amb el nostre en la poca impulsivitat, ja que la variable neuroticisme del nostre grup experimental no difereix significativament del grup de població general. Però és contradictori en la variable extraversió, com també ho era en l'estudi anterior.

Cal destacar que els resultats obtinguts en la mostra formada per subjectes que practiquen esports de muntanya de Gomà i Puyanè (1991), alpinistes, escaladors i esquiadors, són molt similars als trobats en altres grups amb les característiques similars d'alt risc físic, com són els bombers (Gomà, Pérez, & Torrubia, 1988) i un grup de subjectes que practicaven activitats peculiars com fer la travessia del Sàhara amb moto o bicicleta i altres de similars (Gomà & Puyanè, 1989).

Gomà et al. (1988) asseguren que les dimensions de la personalitat extraversió i neuroticisme poden tenir un paper important a l'hora de prendre la decisió d'emetre una conducta arriscada. Els extravertits podrien beneficiar-se de les propietats estimuladores de la conducta

arriscada i així mantenir l'equilibri desitjat, i els neuròtics probablement evitarien el risc a causa de les propietats estimuladores que aquest té i la subsegüent generació d'ansietat.

Eysenck et al. (1982) van revisar les investigacions dutes a terme en el camp de la personalitat i l'esport i van concloure que els esportistes són més extravertits, més estables i tenen més elevades les puntuacions en psicoticisme que els no esportistes. Un altre estudi que difereix completament dels nostres resultats en la variable extraversió.

Conclusions

La primera conclusió a què arriba aquest estudi és la clara existència d'una personalitat concreta dels instructors d'esquí, que sembla definir-se com pròpia de subjectes que practiquen una activitat esportiva individual amb alt risc físic com a mitjà de vida, i proposa que futures investigacions puguin canalitzar-se en aquest sentit.

S'ha deixat constància que aquest col·lectiu d'instructors és significativament menys extravertit que la població general, i que això és contrari als estudis trobats sobre aquesta matèria. Però la característica més destacada que cal remarcar és la seva baixa impulsivitat, que ens demostra que són persones agosarades però que manifesten conductes de risc d'una manera més racional que la resta de persones, que solen actuar sense pensar i ser menys capaces de preveure les conseqüències de la seva conducta. No obstant això, una puntuació superior en la variable sociabilitat es deu al fet que, sovint, formen part d'activitats en grup i desenvolupen una major facilitat per relacionar-se amb els altres. A l'últim, una valoració més elevada en sinceritat fa que aquests resultats siguin més fiables que els obtinguts de la població general.

Possiblement seria bo repetir aquests qüestionaris en anys posteriors per ratificar les nostres conclusions i ad-

ministrar el qüestionari de recerca de sensacions amb la idea d'augmentar el nombre de variables d'estudi de la personalitat d'aquest col·lectiu.

Referències

- Aiken, L. R. (1996). *Test psicológicos y Evaluación*. Mèxic: Prentice Hall Hispano-Americana.
- Austin, C. (1982). Personality Characteristics of Ski Instructors and Predicting Teacher Effectiveness Using the PRF. University of Montana. *Journal of Personality Assessment*, 46(2), 164-168. doi:10.1207/s15327752jpa4602_11
- Breivik, G. (1995). *Personality, sensation seeking and arousal in high risk sports*. Oslo: The Norwegian University of Sport and Physical Education.
- Cerro, F. M. (2006). Conocer el esquí: Su historia. *Revista Digital - Buenos Aires*, 11(95). Recuperat de <http://www.efdeportes.com/efd95/esqui.htm>
- Eysenck, H. J., & Eysenck S. B. J. (1998). *EPI Cuestionario de personalidad (Manual)*. Madrid: TEA Ediciones.
- Eysenck, J. H., Nias, D. K. B., & Cox, D. N. (1982). Sport and personality. *Advances in Behaviour Research and Therapy* 4(1), 1-56. doi:10.1016/0146-6402(82)90004-2
- Federación Española de Montañismo. (1989). *Boletín Informativo: Suplemento Anuario*. Madrid.
- Gomà, M., & Puyanè, P. (1991). Personalidad en alpinistas vs. otros grupos que practican actividades relacionadas con la montaña. *Psicothema*, 3(1), 73-78.
- Gomà, M., Pérez, J., & Torrubia, R. (1988). *Personality variables in antisocial and prosocial disinhibitory behaviour* (pàg. 211-222). Dordrecht: Martinus Nijhoff Publishers.
- Johnson, J. A. (1997). *Units of analysis for the description and explanation of personality* (pàg. 73-93). San Diego: Academic Press.
- Kajtna, T., Tusak, M., Baric, R., & Burnik, S. (2004). Personality in high-risk sports athletes. *Kinesiology* 36(1), 24-34.
- Martí, R. (3 de desembre de 2010). Una estación con historia. *El periódico de Aragón*. Recuperat de <http://www.elperiodicodearagon.com/noticias/noticia.asp?pkid=629246>
- Mutualidad General Deportiva. (1988). *Memoria Estadística 1988*. Madrid.
- Parra, M. (2001). *Programa de actividades físicas en la naturaleza y deportes de aventura para la formación del profesorado de segundo ciclo de Secundaria*. Granada: Universidad de Granada.
- Román, B. (2008). *La transferencia del patinaje en línea al aprendizaje del esquí alpino en la educación física escolar*. Granada: Universidad de Granada.